

UCHWAŁA NR XXX/177/16
RADY GMINY JAŚLISKA

z dnia 8 grudnia 2016 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jaśliska na lata 2017-2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn.zm.), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), **Rada Gminy Jaśliska uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jaśliska na lata 2017-2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jaśliska oraz Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaśliskach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2017 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Bogusław Stefan Gwizdź

*Załącznik do Uchwały Nr XXX/177/16
Rady Gminy Jaśliska
z dnia 8 grudnia 2016 r.*

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY JAŚLISKA NA LATA 2017-2021**

Spis Treści

- 1. Wprowadzenie**
- 2. Definicja przemocy w rodzinie**
- 3. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Jaśliska**
- 4. Adresaci Programu**
- 5. Cel główny i cele szczegółowe Programu**
- 6. Realizatorzy Programu**
- 7. Monitoring i ewaluacja Programu**
- 8. Finansowanie i czas trwania Programu**

I. WPROWADZENIE

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Jaślicka przez Radę Gminy, to zadanie wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar w rodzinie oraz zwiększanie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działanie edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Jaślicka ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2017 – 2021. W miarę potrzeb i sytuacji społecznych mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej,
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390)

- Ustawę z dnia 12 marca z 2004 r o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 930)
- Ustawę z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1286 z późn. zm.)
- Kodeks karny,
- Kodeks postępowania cywilnego,

Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2024,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Jaśliska na rok 2016

II. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 listopada 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która pojęcie przemocy definiuje jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działania naruszające prawo lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym. Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie są to:

- ✓ Intencjonalność – jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie; zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu,
- ✓ Dysproporcja sił – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę;
- ✓ Naruszanie godności i praw – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie,

- ✓ Powodowanie cierpienia i szkód – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnienia, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie brani).
2. Przemoc psychiczna – agresywne zachowania które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból i cierpienie (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczenie kontaktu z innymi osobami).
3. Przemoc ekonomiczna – uniemożliwianie dostępu do rodzinnych dostępów finansowych, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka (m. in. Odbieranie zarabianych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).
4. Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia im udzielanie pomocy.
5. Zaniedbania - ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Rodzaje przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie, przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przemocą w rodzinie obserwują, że przemoc powtarza się w charakterystycznym schemacie zwanym cyklem przemocy.

Skutki przemocy:

Ofiary przemocy oraz jej sprawcy ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść w jej wyniku śmierć lub popełnić samobójstwo będące wynikiem przewlekłego stresu. Skutkiem przemocy mogą być także: zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego, różnego rodzaju uzależnienia, ubóstwo, bezdomność, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych. W przypadku dzieci – ofiar przemocy skutkami przemocy może być samobójstwo, śmierć, urazy fizyczne i psychiczne, uzależnienia, konflikty z prawem, nieprawidłowa osobowość, demoralizacja, trudności w nauce, trudności wychowawcze itp. Sprawcy przemocy także mogą ponieść śmierć lub popełnić samobójstwo, mogą doznać trwałego kalectwa lub stać się osobą bezdomną. Przemoc pociąga za sobą skutki społeczne i ekonomiczne, które ponosi całe społeczeństwo.

III. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY JAŚLISKA

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Gmina Jaśliska liczy 2073 mieszkańców (stan na 31.12.2015r.) z czego 1047 stanowią kobiety. Dominującą grupę wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym, mężczyźni między 19 a 60 rokiem życia – 1237.

Według danych Zespołu interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Jaśliska realizowano procedurę „Niebieskie Karty” w sposób następujący:

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Ilość rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	3	3	4	6	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Jaśliska.

Z powyższego wynika, że z roku na rok rośnie liczba rodzin, gdzie wszczynana jest procedura Niebieskiej Karty. W 100 % przypadków procedura wszczynana była z powodu przemocy w rodzinach, gdzie któryś z członków nadużywa alkoholu.

Ofiarami przemocy były najczęściej kobiety i dzieci. Sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu.

IV. ADRESACI PROGRAMU:

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Jaśliska głównie skierowany jest do:

1. Ofiar przemocy w rodzinie: dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne,
2. Sprawców przemocy w rodzinie.
3. Przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.
4. Społeczności lokalnej.

V. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Celem głównym programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwięzionych w przemoc oraz ochrony ofiar przemocy.

Do celów szczegółowych programu należą zadania wyznaczone przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w poszczególnych zakresach:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ad. 1. Profilaktyka i edukacja społeczna – wszelkie działania zapobiegające zjawiskom przemocy poprzez profilaktykę, monitorowanie, diagnozę wszelkich problemów zagrażających bezpieczeństwu rodziny i jej członków.

1. Opracowywanie i aktualizowanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy należy do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaśliskach.
2. Organizowanie profesjonalnych szkoleń związanych z tematyką przemocy w rodzinie dla kadry placówek pomocowych oraz dla konkretnych grup odbiorców, np. dla uczniów i rodziców szkół podstawowych, gimnazjalnych (organizacja szkoleń w ramach działań konkretnych placówek i instytucji).
3. Realizowanie projektów edukacyjno - informacyjnych dla dorosłych, młodzieży i dzieci z zakresu występowania, zapobiegania, ochrony i radzenia sobie ze zjawiskiem przemocy w rodzinie .
4. Kampanie informacyjne i edukacyjne kładące nacisk na zwiększanie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie, radzenia sobie z tym zjawiskiem, łamania stereotypów i podnoszenia świadomości społecznej w lokalnym środowisku.
5. Działania edukacyjne w ramach procedury „Niebieskie Karty” .
6. Prowadzenie poradnictwa i działań edukacyjnych służących wzmocnieniu wychowawczych i opiekuńczych kompetencji rodzicielskich, pozbawionych oddziaływań przemocowych, w rodzinach zagrożonych przemocą oraz w rodzinach już nią dotkniętych
7. Prowadzenie poradnictwa i działań edukacyjnych (w tym konsultacji i kierowania do właściwych instytucji) w sytuacjach ujawnienia przemocy w rodzinie.
8. Udzielanie wszechstronnej pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie oraz niezaradnym życiowo. Pomoc ukierunkowana na likwidację potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie – aktywizacja na rynku pracy, zapobieganie bierności społecznej, w tym zawodowej, poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne, pedagogiczne, pomoc terapeutyczna

Ad. 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie ochrony, pomocy i wsparcia.

1. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego, działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” – działania pomocowe skierowane do konkretnych rodzin dotkniętych przemocą

w rodzinie, opracowywanie Indywidualnych Planów Pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, monitorowanie działań instytucji pomocowych, aktywna i systematyczna współpraca pomiędzy instytucjami pomocowymi – działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

2. Wspieranie funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego – OPS, Posterunek Policji, Sąd Rejonowy, placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe.

3. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy medycznej, terapeutycznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej – Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Rejonowy, Posterunek Policji, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, parafia, organizacje pozarządowe.

4. Udzielanie pomocy socjalnej, finansowej i rzeczowej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – GOPS.

5. Zapewnianie bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w formie miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia oraz pomoc prawną w działaniach separujących ofiary od sprawców przemocy – GOPS, Posterunek Policji, Sąd Rejonowy, kuratorzy, PCPR.

6. Organizacja i realizacja pomocy terapeutycznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (pomoc dla osób indywidualnych) – pomoc terapeutyczna w GOPS, pomoc psychologiczna w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie,

Ad. 3. Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie – wszelkie oddziaływania przerywające przemoc w rodzinie i zapobiegające dalszej przemocy oraz działania ukierunkowane na zmianę zachowań agresywnych, prowadzących do przemocy w rodzinie.

1. Działania podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty” - działania pomocowe skierowane do konkretnych rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie, opracowywanie Indywidualnych Planów Pomocy dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, monitorowanie działań instytucji pomocowych, aktywna

i systematyczna współpraca pomiędzy instytucjami pomocowymi – działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

2. Działania separujące sprawców od ofiar przemocy w rodzinie – KPP, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa.
3. Rozpowszechnianie informacji oraz motywowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie oraz stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie – PCPR.
4. Współdziałanie i wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie – Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, GKRPA, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, PCPR.
5. Pomoc psychologiczna i terapeutyczna dla osób stosujących przemoc w rodzinie – program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie prowadzony w PCPR w Krośnie, pomoc psychologiczna,

Ad. 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Organizacja profesjonalnych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla kadry instytucji pomocowych zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie – Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, GOPS, PCPR, Zespół Szkół Publicznych, Komisariat Policji w Dukli

2. Wdrożenie i realizacja systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc (np. programy superwizyjne, grupy wsparcia, wsparcie terapeutyczne) – Zespół Interdyscyplinarny, Gmina Jaśliska, GKRPA.

Przerwanie przemocy jest warunkiem podstawowym na drodze do zmiany i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. Jest to również jeden z najtrudniejszych aspektów interwencji. Pomoc psychologiczna ofierze powinna koncentrować się na zrozumieniu sytuacji, w jakiej znalazła się ofiara, przejściu przez poczucie krzywdy, winy, chęci odwetu i rozpacz. Każda rodzina czy osoba jest inna, ma inne doświadczenia, ograniczenia czy zasoby. Często nasze zasoby, czyli mocne strony, cechy, umiejętności, wiedza, wykształcenie, zawód, doświadczenie, znajomości, kontakty międzyludzkie, trzeba sobie uświadomić i wydobyć je, by móc czerpać z nich motywację i siłę do działania, zdrowego funkcjonowania i życia. W procesie pomocy psychologicznej bardzo ważnym aspektem jest też edukacja, która ma na

celu dostarczanie osobom krzywdzonym wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie, ale również daje możliwość zdjęcia odpowiedzialności za przemoc z osoby pokrzywdzonej. Odpowiednia i skuteczna edukacja daje też możliwość zobaczenia sposobów radzenia sobie z przemocą i ich skuteczności.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami Programu są:

- Urząd Gminy w Jaśliskach ,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśliskach,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komisariat Policji w Dukli,
- Placówka Opieki Zdrowotnej,
- Zespół Szkół Publicznych w Jaśliskach,
- Sąd Rejonowy w Krośnie.
- Organizacje pozarządowe,

VII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitorowaniem i ewaluacją Programu zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśliskach we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym. Całoroczny monitoring i ewaluacja Programu mają na celu sprawdzanie efektywności prowadzonych działań, podejmowanych zadań i sposobów ich realizacji, by w konsekwencji zwiększać efektywność pracy poszczególnych jednostek w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie. Ważna jest szybkość reagowania na ujawniane przypadki przemocy w rodzinie, odpowiednie reagowanie i podejmowanie wszelkich dostępnych działań, by minimalizować przypadki przemocy w rodzinie, łagodzić jej skutki, a także podnosić świadomość społeczną w tym zakresie.

Spodziewane efekty i ocena prowadzonych działań w ramach Programu:

1. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej.
2. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy.
3. Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.
4. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
5. Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
6. Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy

VIII. FINANSOWANIE I CZAS TRWANIA PROGRAMU:

Źródłem finansowania zadań zawartym w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, są środki własne Gminy oraz pozyskane dotacje celowe na realizację zadania z tego zakresu. Program będzie realizowany w Gminie Jaśliska od 01 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2021 r.

UZASADNIENIE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie w Gminie Jaśliska, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, określa sposób realizacji zadań własnych Gminy Jaśliska, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program ma stanowić podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które będą podejmowane w ramach gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dokument wyznacza cele i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do zniwelowania problemu przemocy w rodzinie w gminie oraz zminimalizować jego skutki.

Program finansowany będzie ze środków własnych gminy.

Wobec powyższego niniejszą uchwałę należy uznać za konieczną i uzasadnioną

